

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de attributis, de visione Beatifica, de scientia Dei, ac
de ejus voluntate, & Providentia

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. V. Alia objectio solvitur, & variæ assignantur rationes, cur bonis &
sanctis viris mala & infortunia nonnunquam accidant,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77232)

Hac concordia temperat aquis
Elementa modis, ut pugnantia
Vicibus cedant humida siccis,
Jungantque fidem frigora flammis,
Pendulus ignis surgat in altum.
Terraque graves pondere sidant.
Iisdem causis vere repenti
Spirat florifer annus odores,
Æstus Cererem fervida siccit,
Hyemem defluus irrigat imber.
Hac temperies alit ac profert
Quidquid vitam spirat in orbe:
Eadem rapiens condit, & aufert
Obitu mergens orta supremo.

28. Objicies tertio: Si totum quod in hoc mundo est, curâ & providentiâ, ac sapientiâ Dei regitur: unde proveniunt tot monstrorum horrendi & præter naturam partus, & tot creaturæ homini molestæ & perniciosæ; ut culices, pulices, muscæ, serpentes, venena, & similia?

Cur genus horri ferum profert natura ferarum:
Et culices & muscas?

Lib. 3. Hexam. cap. 9. Quid (inquit Ambrosius) cum utilibus etiam lethalia & perniciofa putantur? cum vitico conium? Quid inter alimenta vitæ noxium reperitur, & nisi prævisum fuerit, consuevit saluti nocere: inter alia quoque nutrimenta vitæ, helleborum deprehenditur; aconita quoque fallunt frequenter & decipiunt colligentem? &c.

29. Respondeo hæc omnia magis divinam providentiam commendare, quam impugnare: nam, ut supra cum D. Thoma dicebamus, quamvis provisor particularis debeat impedire mala & defectus in rebus, provisor tamen universalis debet illa permittere in aliquibus particularibus, ne impediatur bonum universale, cujus conservationem principaliter intendit. Unde si aliqua causa contingentes & defectibiles, per accidens, & ex debilitate virtutis activæ, vel ex indispositione materiæ, interdum sint dispositæ ad effectus monstruosos, & præter naturam producendos, non debet illas impedire.

Adde quod, monstra suo modo conducunt ad decorem & pulchritudinem universi, & deserviunt ad manifestandam perfectionem & integritatem aliarum rerum, quæ magis relucet ex ipsorum deformitate: opposita enim juxta se posita magis elucescunt. Idem dicendum est de muscis, culicibus, serpentibus, & alijs animalibus imperfectis: illa enim participant aliquem gradum bonitatis & perfectionis, qui si deesset universo, non esset omnibus modis perfectum. Nam, ut inquit Isidorus, Si radas supercilium hominis, parvam rem demis, sed totius corporis ingeris seditatem. Ita & in universitate creaturæ est, si extremum vermiculum naturæ malum dixeris, universæ creaturæ injuriam facis.

Lib. 1. de summo bono cap. 11.

Idem docet D. Ambrosius loco citato, his verbis: Singula eorum quæ generantur è terris, specialem quandam rationem habent, quæ pro virili portione complent universa pulchritudinem creaturæ. Alia ergo esui, alia potui, alia alijs nascuntur usui: nihil vacat, nihil inane germinat terra. Quod tibi putas inutile, alijs utile est: imò ipsum tibi frequenter alio est usu utile: quod escam non adjuvat, medicinam suggerit, & sæpe eadem quæ tibi noxia sum, avibus aut feris innocuum ministrant pabulum. Denique sturni vescuntur conio, nec fraudi est eis, quoniam qualitate sui corporis, venenum succi lethalis evadum. Helleborum autem peritii loquuntur etiam esse & alimenta coturni-

A cum, eò quod naturali quodam temperamento sui corporis, vim pabuli nocentis evitent.

§. V.

Alia objectio solvitur, & variè assignantur rationes, cur bonis & sanctis viris mala & infortunia nonnunquam accidant.

Objicies quarto: Si mundus divinâ providentiâ regitur, cur bonis & sanctis viris, qui sunt Dei amici, & ipsi charissimi, tot mala & infortunia sæpe accidunt? Cur paupertate, miserijs, & ærumnis opprimuntur, dum mali & perversi ducunt in bonis dies suos, & honoribus, voluptatibus, ac divitijs affluunt? Quare via impiorum prosperatur, bene est omnibus qui prævaricantur, & iniquè agunt? Jeremiæ 10. Cur taces devorante impio justiore se? Abacuc. 1.

Eadem cogitatio & queritionia olim in mentem Ovidij venerat, dum mortem Tribuli desebat, & dicebat.

Cum rapiant mala fata bonos, ignoscite fasso,
Sollicitor nullos esse putare Deos.

Respondeo etiam in tribulationibus justorum mirum in modum divinam reluctance providentiam, ut passim docent SS. Patres, variatque & egregias rationes assignant. In primis enim Augustinus ait, quod tribulatio compellit nolentem, erudit ignorantem, custodit virtutem, protegit infirmantem, excitat torpentem, humiliat superbientem, purgat penitentem, coronat innocentem, Subdit Gregorius: Sicut unguenta, nisi commota, redolere latius nesciunt, & sic in lab. cap. 2. cut aromata fragrantiam suam, non nisi cum incendantur expandunt: ita sancti viri omne quod de virtutibus redolent, in tribulationibus innotescunt. Addit, quod electi sui ad se pergenibus, Dominus hujus mundi iter asperum facit, ne dum quisque vitæ presentis requie, quasi vitæ amenitate pascitur, magis cum diu pergere, quam citius pervenire deleat: ne dum oblectatur in vitæ, obliviscatur quod desiderabat in Patria. Quod brevius Angustinus his verbis expressit: Ideo Deus felicitatibus terrenis amaritudines miscet, ut illa queratur felicitas, cujus dulcedo non est fallax.

Aliam in Moralibus insinuat Gregorius rationem, ait enim, Electorum desideria dum premuntur adversitate, proficiunt: sicut ignis flammæ premittitur ut crescat, & unde quasi extingui cernitur, inde magis roboratur. Unde Hilarius: Sicut olim crescentibus diluvij fluctibus arca sublimius ferebatur, & tandem procellarum victrix, requie vitæ super montes Armenia: non dispari modo Ecclesia, dum exercetur foret, dum opprimitur crescit, dum contemnitur proficit, dum ceditur vincit: palma que instat altius inclinata resurgit, juxta illud Alciati:

Lib. 4. de Tribul.

Emblem. 36.

E Nittitur in pondus palma, & consurgit in altum.

Quo magis & premittitur, hoc magis tollit onus. E contra verò prosperitas, teste Chryostomo, Noverca virtutis est; & animum hominis emollit, frangit, & in legnitatem ac torporem resolvit. Omnia enim quæ superfluum, nocent (inquit Seneca) segetes nimia sternit ubertas, rami onere franguntur, ad maturitatem non pervenit nimia fecunditas. Idem quoque animus evenit, quos immoderata prosperitas rumpit, quæ non tantum in aliorum injuriam, sed etiam in suam uruntur.

Lib. de præc.

Demum, ut ait Chrysologus, In aedificatione templi, omnes lapides prius malleis tundebantur, ne in illorum positione sonitus mallei audiveretur: nec in horreo Domini reponitur granum, donec

flagellis aut trituranium pedibus sit excussum. Sic A
& vivi lapides, qui ponendi sunt in illa celesti
Hierusalem, quæ edificatur ut civitas, varijs in-
fortuniorum concussionibus poliumtur, priusquam
in edificio celestis habitaculi collocentur. Similia
habet Hieronymus lib. 2. in Ezechiel. cap. 13.
dicens: *Moveretur turbo, ut Elias in celum rapiatur;*
quadratur lapis, ut in templi edificio collocetur;
trituetur granum, ut in horreo reponatur.

32. Videri etiam potest Seneca in libro de provi-
dentia, ubi divinæ providentiæ causam eleganter
defendit, & plures egregias assignat rationes,
cur bonis viris accidant mala in hac vita. In pri-
mis enim dicit: *Cum videris bonos viros, accep-*

Cap. 1. *toque dijs, laborare, sudare, per arduum ascen-*
dere: malos autem lascivire, & voluptatibus flue-
re, cogita filiorum nos modestiã delectari, vernu-
larum licentiã: illos disciplinã tristiori contineri,
horum aliã audaciam. Idem tibi de Deo liqueat:
bonum virum in delicijs non habet, experitur,
indurat, sibi illum preparat. Quare multa bonis

Cap. 2. *viris adversa eveniunt? Nihil accidere bono viro*
mali potest. Non miscentur contraria. Quemad-
modum tot annes superni dejectorum imbrium,
tanta Mediterraneorum vis fontium, non mutant
saporem maris, nec remittunt quidem... ita adver-
sarum impetus rerum, viri fortis non vertit ani-
mus; manet in statu, & quidquid evenit, in
suum colorem trahit, est enim omnibus externis po-
tentior.... Omnia adversa exercitationes putat....
Marces sine adversario virtus. Tunc apparet
quanta sit, quantum valeat, polleatque, cum quid
possit patientia ostendit.... Languenti per inertiã
flaginata; nec labore tantum, sed mole, & ipso
sui onere desiciunt. Non fert ullum ictum illa sa-
felicitas: At ubi assidua fuerit cum incommodis
sujs rixa, callum per injurias ducit, nec ulli malo
cedit, sed etiam si ceciderit, de genu pugnat. Tan-
dem concludit cum Demetrio Philosopho: Nihil
sibi videri infelicis, eo cui nihil unquam evenit
adversum. Cui concinit Boetius libro de consolati-
one dicens, Infelicissimum infortunij genus esse,
semper fuisse felicem.

§. VI.

Alia argumenta solvuntur.

33. Contra secundam & tertiam conclusionem,
Cobjici potest celebre Hieronymi testimo-
nium super caput 1. Abacuc Prophetæ, ubi sic lo-
quitur: *Aburdum est ad hoc Dei deducere mase-*
statem, ut sciat per momenta singula quot nascan-
tur culices, quotve moriantur: quæ camicum, &
pulicum, & muscarum sit in terra multitudo, quan-
ti pisces in aqua natent &c. Non sinus tam fa-
sti adulatorum Dei, ut dum potentiam ejus etiam
ad ima detrahimus, in nos ipsos injuriosi simus,
eandem rationalium quàm irrationalium provi-
dentiam esse dicentes.

34. Respondeo primò, quòd Hieronymus tan-
tum negat, particulatim & alternatim Deum ta-
lia nosse, vel per diversa temporum momenta sic
illa cognoscere, sicut per varia momenta defi-
ciunt, vel incipiunt. Ita hunc locum explicat
Magister sentent. in 1. dist. 39. & Alensis 1. parte
dist. 26. membr. 4. art. 4. ubi ait: *Scit Deus*
quanta sit multitudo pulicum, culicum, & mus-
carum: sed non scit hoc per momenta singula, imò
simul & semel omnia.

Secundò responderi potest, quòd Hieronymus
in eo loco solum vult, Deum non habere ita pe-

Tem. I.

culiarem curam & providentiam de illis animalibus,
sicut de nobis. In quo etiam sensu intelli-
gendum est id quod dicit Apostolus 1. ad Corinth.
9. *Nunquid de bobus cura est Deo?* ut explicat D.
Thomas hic art. 2. ad 5.

Tertiò responderi potest cum Sylvio, loco su-
prà citato, illum locum esse unum ex illis, quos
ipsem Hieronymus in libro contra Rufinum,
dicit se in commentarijs super Prophetas, non ex
sua, sed ex aliorum sententia exposuisse.

Objicies secundò cum Bellarmino, & Maria-
na, testimonium D. Thomæ quæst. sequenti art.
7. ubi ait: *Licet Deus sciat numerum omnium in-*
dividuorum, non tamen numerus vel boum, vel
culicum, vel aliorum hujusmodi, est præordina-
tus à Deo.

Respondeo illos Authores textum D. Thomæ
fideliter non referre, sed omittere unam particu-
lam integritati sensus prorsus necessariam, & ex
qua omnino pendet intelligentia doctrinæ D.
Thomæ. Non enim absolute dicit Sanctus Do-
ctor, quòd numerus boum, vel culicum, vel ali-
quorum hujusmodi, non est præordinatus à Deo,
sed quòd non est *per se* præordinatus à Deo,
Quæ particula, *per se*, valde notanda est: ex
illa enim aperte colligitur, quòd S. Thomas ibi
solum intendit docere, quòd sicut in universo
quædam sunt quæ propter se providentur, in qui-
bus essentialiter consistit perfectio universi, quæ-
que perpetuitatem habent, sicut & universum est
perpetuum. Alia verò non providentur propter
se, sed propter aliud, qualia sunt individua cor-
ruptibilia, quæ perpetuitatem habere non pos-
sunt nisi in specie, quæque licet præordinata sint
& provisa, non tamen sunt provisa, nisi propter
perpetuum esse speciei conservandum; cum è
contra ipsa species propter se sit provisa, ut per
se pertinet ad perfectionem universi. Ita repro-
batorum numerus est quidem à Deo præcitus &
præfinitus, sed non per se, seu principaliter, sicut
numerus prædestinatorum. Prædestinati enim
à Deo præordinantur principaliter ad bonum
universi, scilicet ad finem supernaturalem, seu
ad gloriam Dei, quatenus beatitudinem conse-
quuntur: reprobi verò solum secundariò, quate-
nus sunt propter electos quibus omnia cooperan-
tur in bonum, & quatenus ratione illorum mani-
festatur misericordia Dei in electis. Et ita clarè
mentem suam explicat S. Doctor quæst. 5. de ve-
rit. art. 3.

Objicies tertiò: Ex providentia & cura tam vi-
lium & imperfectorum animalium, qualia sunt
culices, muscæ, serpentes, vermiculi, & similia,
vilesceret divina majestas; nam ut communiter
dicitur: *De minimis non curat Prætor.* Unde Au-
gustinus relatus à D. Thoma hic art. 3. ait: *Me-*
lius est quadam nescire, quàm scire, ut vilia:
Ergo talis providentia non est in Deo ponenda.

38. Respondeo negando Antecedens, ut enim in-
quit S. Doctor ibidem in resp. ad 3. *Licet nobis*
melius sit non cognoscere mala & vilia, inquan-
tum per ea impedimur à consideratione aliquorum
meliorum, non tamen Deo, qui simul omnia uno
intuitu videt. Et qui (ut inquit Dionysius) non
secundum visionem singulis se immittit, sed secun-
dum unam causæ continentiam, omnia scit.

Addo quòd, tantum abest quòd infinita Dei
majestas, ex tam vilium & imperfectorum ani-
malium curâ vilescat, quin potius in illis magis
ejus infinita sapientia & potentia relucent, quam
in alijs animalibus ingentis molis & magnitudi-

Rir ij